

ВКАЗІВКИ ІЗ ЗАХИСТУ ШКІЛ ТА УНІВЕРСИТЕТІВ ВІД ВИКОРИСТАННЯ У ВІЙСЬКОВИХ ЦІЛЯХ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

** Наступні Вказівки були розроблені під керівництвом держав та оприлюднені 16 грудня 2014 року в Женеві, Швейцарія, на зборах, проведених Постійними представництвами Норвегії та Аргентини при Організації Об'єднаних Націй.*

Сторонам збройного конфлікту наполегливо рекомендується не використовувати школи та університети у будь-яких цілях, спрямованих на підтримку військової діяльності.

Незважаючи на те, що певні способи використання не суперечать законам збройного конфлікту, всі сторони повинні докладати зусиль для уникнення загрози безпеці учнів та студентів, та власне освітньому процесу, керуючись у своїй відповідальній діяльності такими принципами:

Вказівка 1: Діючі школи та університети у жодному разі не повинні використовуватися військовими силами сторін збройного конфлікту з метою підтримки їхньої військової діяльності.

(a) Цей принцип також поширюється на школи та університети, тимчасово зачинені у вільний від шкільних занять час, вихідні та свята, а також на час канікул.

(b) Сторони збройного конфлікту не повинні вдаватися до застосування сили або інших заохочувальних стимулів щодо адміністраторів навчальних закладів, щоб евакуювати школи та університети і зробити їх, таким чином, придатними для використання у військовій діяльності.

Вказівка 2: Школи та університети, які були покинуті або евакуйовані через небезпеку, спричинену збройним конфліктом, не повинні використовуватися збройними силами сторін у будь-яких цілях, спрямованих на отримання військової переваги, за винятком випадків, коли відсутня будь-яка життєздатна альтернатива, і тільки доти, поки не з'явиться інший спосіб отримання рівноцінної військової переваги. Інші будівлі слід розглядати як кращі варіанти і використовувати замість шкільних та університетських будівель, навіть якщо їхнє розміщення та планування менш зручне, за виключенням випадків, коли такі будівлі перебувають під захистом міжнародного гуманітарного права (наприклад, лікарні), крім того, важливо пам'ятати, що сторони збройного конфлікту повинні за будь-яких обставин вживати всіх можливих заходів безпеки для захисту всіх цивільних об'єктів від нападу.

(a) Будь-яке відповідне використання занедбаних або евакуйованих шкіл та університетів має здійснюватися протягом мінімального необхідного періоду часу.

(b) Покинуті або евакуйовані школи та університети, які використовуються військовими силами сторін збройного конфлікту з військовою метою, повинні залишатися придатними для того, щоб органи управління освітою могли якомога швидше відновити їхню роботу після виведення збройних сил, за умови, що це не становитиме загрозу безпеці учнів та персоналу.

(c) Всі сліди мілітаризації або фортифікації повинні бути повністю ліквідовані після виведення військових сил, також повинні бути вжиті всі можливі заходи для максимального оперативного виправлення усіх збитків, завданих інфраструктурі установи. Зокрема, вся зброя, військове спорядження, рештки нерозірваних снарядів та інші сліди війни мають бути прибрані з території.

Вказівка 3: Школи та університети у жодному разі не дозволяється руйнувати заради того, щоб позбавити протиборчу сторону збройного конфлікту можливості використовувати їх у майбутньому. Школи та університети - зачинені після робочого дня, під час сесії або на канікули, евакуйовані або покинуті - є звичайними цивільними об'єктами.

Вказівка 4: У випадках, коли використання школи або університету військовими силами сторін збройного конфлікту на підтримку їхніх військових зусиль може, залежно від обставин, призвести до перетворення їх на військові об'єкти, яким загрожує атака, сторони збройного конфлікту повинні розглянути всі можливі альтернативні заходи, перш ніж нападати на такий об'єкт, зокрема, попередити ворога заздалегідь, що напад буде здійснений, якщо він не припинить використання об'єкта.

(a) Перед здійсненням нападу на школу, яка стала військовим об'єктом, сторони збройного конфлікту мають взяти до уваги той факт, що діти мають право на особливий захист і повагу. Додатковим важливим фактором є потенційно можливий довгостроковий негативний вплив на доступ спільноти до освіти через пошкодження або знищення школи.

(b) Використання школи або університету військовими силами однієї зі сторін конфлікту з військової метою не є виправданням для протилежної сторони, котра захоплює ці об'єкти для продовження їх військового використання. Як тільки це стане можливо, будь-які ознаки та сліди мілітаризації чи укріплень мають бути ліквідовані, а сам об'єкт має повернутися у розпорядження цивільної влади з метою відновлення його освітньої функції.

Вказівка 5: Збройні сили сторін конфлікту не мають використовуватися для забезпечення безпеки шкіл та університетів, крім випадків, коли альтернативні засоби забезпечення необхідної безпеки недоступні. Якщо це можливо, для забезпечення безпеки шкіл та університетів має використовуватися відповідним чином навчений цивільний персонал. За необхідності, слід також розглянути можливість евакуації дітей, студентів та співробітників у більш безпечне місце.

(a) Якщо збройні сили залучаються для забезпечення безпеки шкіл та університетів, слід, за можливості, уникати їх присутності на території або в будівлі установи, щоб уникнути втрати цивільного статусу даної установи та порушення навчального середовища.

Вказівка 6: Всі сторони збройного конфлікту повинні, наскільки це можливо і доцільно, включити ці принципи у свою доктрину, військові статuti, правила ведення бою, оперативні накази та інші засоби поширення інформації з метою заохочення відповідної практики на всіх рівнях командування. Сторони збройного конфлікту повинні визначити найбільш ефективний спосіб реалізації цього завдання.